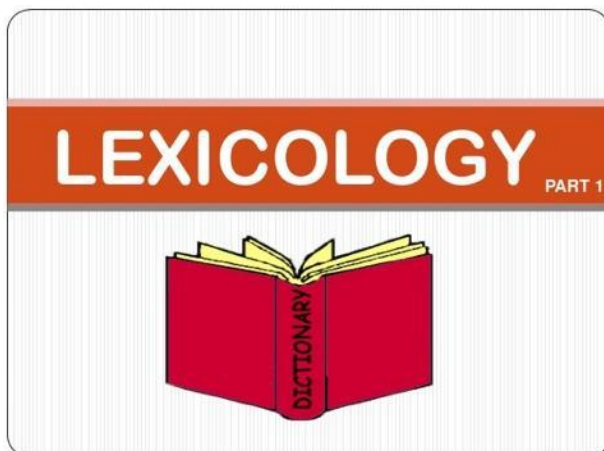

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛАБУС

дисципліни

Лексикологія англійської мови

*Затверджено на засіданні кафедри Іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.*

Навчальний рік: 2024-2025

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітня програма: Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Донець Світлана Михайлівна sv.donets04@gmail.com

Інформація про викладача: <http://kart.edu.ua/staff/donec-sm>

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою курсу є ознайомлення студентів з теоретичними основами лексикології і лексикографії; розвивати і удосконалювати навички практичного використання мовних одиниць у різних стилях мови, усього синонімічного багатства мови, її різноманітних виразних засобів; порівняння явищ іноземної мови, що вивчається, з рідною мовою;

лексичний аналіз тексту, де розглядається морфемна структура слова, метафора, метонімія, синонімія, антонімія, гіпербола, словосполучення і т. ін., використання різноманітних лексикографічних джерел (етимологічних, енциклопедичних, філологічних словників, словників сленгу і т. ін.), висловлення своєї точки зору на те чи інше лінгвістичне явище, допомогти студентам з'ясувати основні питання сучасної лексикології англійської мови, як складової частини загального мовознавства, з усіма її особливостями і характеристиками, розглянути головні напрямки і методи дослідження лексики, вивчити лексичні явища у їх морфологічному складі, за значенням, сталими властивостями, лексико-стилістичними ознаками, походженням, діалектними розбіжностями, відповідно до державних та європейських стандартів; розроблення на цій основі підходів щодо удосконалення системи формування практичної готовності бакалаврів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Лексикологія англійської мови» є розвиток знань, вмінь та навичок іншомовної комунікації у різних сферах професійної діяльності, піднесення рівня підготовки студентів з теорії мови, що має сприяти науковому розумінню різних методів лінгвістичних досліджень, в тому числі структурного аспекту вивчення мовних явищ.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Ціннісно-сміслова компетентність (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі);

Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англійськомовних країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин);

Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою);

Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності);

Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів, вміння презентувати власний проєкт та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою);

Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Залік
Лекцій за семестрами, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Етимологічні джерела мови. Загальні аспекти лексикології. Складова англійського лексикону. Асиміляція запозичень. Ступені асиміляції.

Тема 2. Структура слова у сучасній англійській мові. Морфемний аналіз.

Тема 3. Непродуктивні способи словотвору (афіксація, конверсія, складні слова).

Тема 4. Продуктивні способи словотвору (лексичні та графічні скорочення, усічення, бленд, зворотній словотвір, звукова імітація, субстантивація, чергування наголосу).

Тема 5. Значення слова. Типи значень. Граматичне та лексичне значення. Денотативне та конотативне значення. Стилїстичне значення.

Тема 6. Семантична класифікація слів. Різні точки зору на поняття синонімії. Проблема класифікації синонімів.

МОДУЛЬ 2

Тема 1. Структурні методи дослідження лексики.

Тема 2. Словотвір (деривація). Зворотний словотвір. Конверсія.

Тема 3. Синтаксичний словотвір. Складні слова.

Тема 4. Функціональна диференціація лексики.

Тема 5. Семасіологія. Полісемія слова.

Тема 6. Фразеологія. Стійкість і варіативність фразеологізмів.

Тема 7. Варіанти англійської мови. Англійська лексикографія. Історія англійської, американської лексикографії.

Тема 8. Головні проблеми лексикографії. Типи словників.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет і завдання курсу “Лексикологія англійської мови”, основні теоретичні положення курсу. Проблема визначення термінів “власномовна лексика”, “запозичення”, “семантичні запозичення”, “джерела запозичень”, “походження запозичень”. **Тема 2.** Семантична характеристика власномовних слів в англійській мові. Здатність до словотвору власномовних слів у сучасній англійській мові. Іншомовні елементи у сучасній англійській мові. **Тема 3.** Морфологічна структура слова. Морфеми. Типи морфем. Структурні типи слів. Морфемний та похідний (дериваційний) аналіз. Метод безпосередньо складових. **Тема 4.** Словотвір у сучасній англійській мові. Продуктивні та непродуктивні способи словотвору.

МОДУЛЬ 2

Тема 1. Референційний та функціональний підхід до значення. Зв'язок між ними. Метафора, метонімія. **Тема 2.** Звуження значення, спеціалізація значення, розширення значення, генералізація значення, деградація, амеліорація. **Тема 3.** Фундаментальні засади контрастивної лексикології. **Тема 4.** Лексична дериватологія.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Варіанти англійської мови. Гібриди. Етимологічні дублети. Лексичні запозичення з часів раннього Відродження та запозичення із слов'янських мов. Асиміляція запозичень, фонетична адаптація. Афіксація. Префіксація. Походження, вживання та функції префіксів. Полісемія слова. Омонімія (омографи, омофони, омоформи, омофрази, омоніми-композиції). Спільність і розходження значень основ. Парадигматичне поле, словотворчі парадигми, синтагматичні поля, комплексні поля. Експресивний ресурс лексичної системи англійської та української мов. Словоскладання і скорочення в англійській та українській мовах. Стратифікація словникового складу мови за хронологічним критерієм. Діалекти сучасної англійської та української мов. Мовний субстандарт. Типи словників. Ознайомитися з історією створення Оксфордського словника англійської мови.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. –Вінниця, 2003.
2. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. –Харків, 1993
3. Bauer L. English Word-Formation / L. Bauer. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

4. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. -Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
5. Ginzburg R.S., Khidekel S.S., Knyazeva G.Y., Sankin A. A. A course in Modern English Lexicology. –M., 1986.
6. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. — Вінниця. Нова книга, 2008. – 246 с.
7. Грищенко А. П. Сучасна українська літературна мова. — К.: Вища шк., 1997. — 492 с.
8. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. — Вінниця: Нова кн., 2001. — 126 с.
9. Аліфіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. — Х., 1987. — 135 с.
10. Бугайчук О. В. Лексикологія англійської та української мов: Методичні рекомендації для студентів III курсу факультету лінгвістики, спеціальності “Переклад”. — К.: Вид-во НАУ, 2004. — 56 с.
11. Ващенко В. С. Українська семасіологія: Типологія лексичних значень. — Дніпропетровськ, 1981. — 67 с.
12. Деменчук О. В. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. — Рівне: Перспектива, 2005. — 165 с.
13. Зацний Ю. А. Мова і суспільство. Збагачення словникового складу англійської мови. Запоріжжя, 2001. 242 с.
14. Івченко А. О. Українська народна фразеологія: ономастика, ареали, етимологія. Х., 1999.
15. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови. Харків, 1977. 133 с.
16. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української мови. Львів, 2002. 202 с.
17. Сімонюк В. П. Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу. Х., 2000. 2 с.
18. Стишов О. А. Українська лексика кінця XX століття. К.: Пугач, 2005. 385 с.
19. Раєвська Н. М. Лексикологія англійської мови. К.: Вища шк., 1979. 189 с.
20. Chafe L. Meaning and Structure of Language. Chicago-London: The Univ. of Chicago Press, 1971.
21. Ulmann S. Semantic Universals: Universals of Language. Oxford, 1994.

Додаткова

1. Квеселевич Д.І. Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Навчальний посібник.- Вінниця, 2003.
2. Kuznetsova V.S. Notes on English Lexicology. Kyiv, 1996.

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і

суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському держаному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX

Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F
--	-----	---

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням:
<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>